

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ПЕРШОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
РОЗВАЛЯЄВА ТЕТЯНА САМУЇЛІВНА
УХВАЛА

10 грудня 2020

Київ

6225/0/18-20

Про залишення без розгляду та повернення дисциплінарної скарги Міщенка Є.В. стосовно судді Малинського районного суду Житомирської області Тимошенка А.О.

Член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Розваляєва Тетяна Самуїлівна, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Міщенка Євгенія Володимировича стосовно судді Малинського районного суду Житомирської області Тимошенка Андрія Олександровича,

в с т а н о в и л а :

до Вищої ради правосуддя 31 серпня 2020 року за вхідним № М - 4852/0/7-20 надійшла дисциплінарна скарга Міщенка Євгенія Володимировича на дії судді Малинського районного суду Житомирської області Тимошенка Андрія Олександровича під час здійснення правосуддя у справі № 283/2771/19.

Зокрема скажчик зазначає, що у вказаній цивільній справі при постановленні ухвали від 20 липня 2020 року суддею Тищенком А.О. щодо задоволення заяви адвоката Яременка Д.В. про відвід судді Малинського районного суду Житомирської області Міхненка С.Д., допущено неналежну поведінку, яка полягає у незаконній відмові в доступі до правосуддя (у тому числі незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо) або іншому істотному порушенні норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило реалізацію учасниками судового процесу наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків або призвело до порушення правил щодо юрисдикції або складу суду; незазначенні в судовому рішенні мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору; порушенні правил щодо відводу (самовідводу); безпідставному затягуванні або невжитті суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом, зволіканні з виготовленням вмотивованого судового рішення, несвоєчасному наданні суддею копії судового рішення для її внесення до Єдиного державного реєстру судових рішень.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 31 серпня 2020 року вказану дисциплінарну скаргу передано для попередньої перевірки Розваляєвій Т.С.

Згідно з пунктами 1, 2 частини першої статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону, за наявності підстав, визначених пунктами 1-5 частини першої статті 44 цього Закону, - повертає дисциплінарну скаргу.

Статтею 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» гарантовано самостійність судів у здійсненні правосуддя, їх незалежність від будь-якого незаконного впливу, встановлено заборону втручатися у відправлення правосуддя та впливати на суд або суддів у будь-який спосіб.

Частиною другою статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлено, що дисциплінарна скарга подається у письмовій формі та повинна містити, зокрема: прізвище, ім'я, по батькові та посада судді (суддів), щодо якого (яких) подано скаргу, та конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді та посилення на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

Згідно із частиною четвертою статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» не допускається зловживання правом звернення до органу, уповноваженого здійснювати дисциплінарне провадження, у тому числі ініціювання питання відповідальності судді без достатніх підстав, використання такого права, як засобу тиску на суддю у зв'язку зі здійсненням ним правосуддя.

Під час попередньої перевірки скарги встановлено таке.

На розгляді у Малинському районному судді Житомирської перебувала цивільна справа № 283/2771/19 за позовом _____ до _____, третя особа приватний нотаріус Малинського районного нотаріального округу Тимошенко Н.С., про визнання недійсними договорів купівлі-продажу та скасування записів про право власності.

Як вбачається з відомостей офіційного вебсайту «Судова влада України» та Єдиного державного реєстру судових рішень, суддя Малинського районного суду Житомирської області Міхненко С.Д. відкрив провадження у зазначеній справі. Розгляд справи призначався у підготовче засідання. 26 грудня 2019 року відповідачем подано до суду відзив на позовну заяву. 20 січня 2020 року позивачем подано відповідь на відзив. 28 січня 2020 року представником відповідача - адвокатом Яременко Д.В. подано заперечення.

Під час підготовки справи до судового розгляду визначено предмет спору та характер спірних правовідносин, позовні вимоги та склад учасників судового процесу; визначено обставини справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів; вирішено питання про склад суду; визначено порядок розгляду справи, порядок з'ясування обставин та дослідження доказів. Суддею Міхненком С.Д. ухвалою від 4 березня 2020 року закрито підготовче провадження та призначено справу до судового розгляду по суті на 24 березня 2020 року.

7 липня 2020 року до Малинського районного суду Житомирської області від представника відповідача _____ - адвоката Яременка Д.В. надійшла заява про відвід головному Міхненку С.Д. у справі з тих підстав, що адвокат Міхненко С.С. є сином головному у справі, а дружина є також адвокатом.

Для вирішення питання про відвід головуєчого суддею Міхненком С.Д. ухвалою від 10 липня 2020 року справу та заяву про відвід передано судді, який не входить до складу суду, що розглядає справу.

Малинський районний суд Житомирської області у складі судді Тимошенка А.О. ухвалою від 20 липня 2020 року задовольнив заяву про відвід судді Міхненка С.Д. від розгляду цивільної справи № 283/2771/19.

Відповідно до статті 2 ЦПК України завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Згідно з імперативними вимогами статті 263 ЦПК України рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим; обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Таким чином, умотивованість судового рішення є результатом: оцінки доказів; оцінки аргументів, наведених учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову; тлумачення судом норм права, на які посилаються сторони, або які суд вважає за необхідне застосувати у справі.

Для встановлення конкретних ознак (критеріїв) вмотивованості судового рішення необхідно звернутися до аналізу практики національних судів та Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ).

Згідно з уже розробленими теоретичними підходами, зробленими на основі аналізу прецедентної практики ЄСПЛ, існують такі критерії вмотивованості судового рішення: 1) у рішенні вмотивовано питання факту та права, проте обсяг умотивування може відрізнятися залежно від характеру рішення та обставин справи; 2) у рішенні містяться відповіді на головні аргументи сторін; 3) у рішенні чітко та доступно зазначені доводи і мотиви, на підставі яких обґрунтовано позицію суду, що дає змогу стороні правильно аргументувати апеляційну або касаційну скаргу; 4) рішення є підтвердженням того, що сторони були почуті судом; 5) рішення є результатом неупередженого вивчення судом зауважень, доводів та доказів, що представлені сторонами; 6) у рішенні обґрунтовано дії суду щодо вибору аргументів та прийняття доказів сторін.

Отже, у рішеннях ЄСПЛ склалась стала практика, відповідно до якої рішення національних судів мають бути обґрунтованими, зрозумілими для учасників справ та чітко структурованими; у судових рішеннях має бути проведена правова оцінка доводів сторін, однак, це не означає, що суди мають давати оцінку кожному аргументу та детальну відповідь на нього. Тобто вмотивованість рішення залежить від особливостей кожної справи, судової інстанції, яка постановляє рішення, та інших обставин, що характеризують індивідуальні особливості справи.

Під час попередньої перевірки встановлено, що суддя Тимошенко А.О. при розгляді заяви щодо відводу судді у вказаній цивільній справі мотивував свій висновок положенням статті 36 ЦПК України, згідно якої суддя не може розглядати справу і підлягає відводу (самовідводу), якщо: 1) він є членом сім'ї або близьким родичем (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка,

пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, член сім'ї або близький родич цих осіб) сторони або інших учасників судового процесу, або осіб, які надавали стороні або іншим учасникам справи правничу допомогу у цій справі, або іншого судді, який входить до складу суду, що розглядає чи розглядав справу; 2) він брав участь у справі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, представник, адвокат, секретар судового засідання або надавав стороні чи іншим учасникам справи правничу допомогу в цій чи іншій справі; 3) він прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи; 4) було порушено порядок визначення судді для розгляду справи; 5) є інші обставини, що викликають сумнів в неупередженості або об'єктивності судді.

Суддя підлягає відводу (самовідводу) також за наявності обставин, встановлених статтею 37 цього Кодексу.

До складу суду не можуть входити особи, які є членами сім'ї, родичами між собою чи родичами подружжя.

З – поміж іншого в ухвалі суду від 20 липня 2020 року зазначено, що адвокат Міхненко С.С., який є сином судді Міхненка С.Д., бере участь у деяких справах, в яких також бере участь адвокат Яременко Д.В. Їх позиції у даних справах протилежні і призводять до конфлікту інтересів. Відповідно конфлікт інтересів буде виникати і під час розгляду справ під головуванням судді Міхненка С.Д., в яких бере участь адвокат Яременко Д.В.

Крім того, у вказаній ухвалі зазначено, що адвокат Міхненко С.С. та його дружина - адвокат Міхненко Т.І. мають робоче місце в приміщенні Малинського районного суду Житомирської області, і у зв'язку з цим суддя Міхненко С.Д., надає їм переваги у справах, у яких вони беруть участь. При цьому сам суддя Міхненко С.Д. склав кваліфікаційні іспити для набуття статусу адвоката і у зв'язку з цим допомагає у справах своєму сину Міхненку С.С. та невістці Міхненко Т.І. Заявник, яким подано відвід, на думку судді Тимошенка А.О., має обґрунтовані сумніви щодо упередженості та необ'єктивності судді Міхненка С.Д.

З огляду на зазначене, суддя Тимошенко А.О. дійшов висновку, що викладені адвокатом Яременком Д.В. факти можуть викликати сумнів в неупередженості або об'єктивності судді. У зв'язку з чим, судом було задоволено вказану заяву про відвід судді Міхненка С.Д. від розгляду цивільної справи № 283/2771/19.

Інститут відводу (самовідводу) судді від участі у розгляді конкретної справи – одна з найважливіших гарантій здійснення правосуддя неупередженим та справедливим судом. Він покликаний ліквідувати найменшу підозру у заінтересованості судді в результатах розглянутої справи, навіть якщо такої заінтересованості немає, бо тут головним є публічний інтерес.

Як вбачається з відомостей офіційного вебсайту «Судова влада України» та Єдиного державного реєстру судових рішень, розпорядженням в.о. голови Малинського районного суду Житомирської області від 13 серпня 2020 року цивільну справу за зазначеним вище позовом було передано на розгляд Народицького районного суду Житомирської області.

Отже твердження скаржника про те, що судові рішення суддею Тимошенком А.О. прийняте необґрунтовано, з порушенням правил щодо відводу

не відповідає дійсності. Наявність мотивів та підстав, з яких виходив суд, не свідчать про порушення суддею принципу усталеної практики Європейського суду з прав людини, який пов'язаний з належним здійсненням правосуддя.

Таким чином, попередньою перевіркою не встановлено відомостей, які вказували б на підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності відповідно до положень підпунктів «б», «д» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

В частині доводів скаржника стосовно незаконної відмови в доступі до правосуддя (у тому числі незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо) або іншому істотному порушенні норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило реалізацію учасниками судового процесу наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків або призвело до порушення правил щодо юрисдикції або складу суду та безпідставного затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом, зволікання з виготовленням вмотивованого судового рішення, несвоєчасне надання суддею копії судового рішення для її внесення до Єдиного державного реєстру судових рішень, на порушення вимог пункту 4 частини другої статті 107 Закону № 1402-VIII у скарзі відсутні посилання на фактичні дані (свідчення, докази), які б свідчили про зазначені доводи.

Разом з цим, попередньою перевіркою встановлено, що рішенням Вищої ради правосуддя від 28 липня 2020 року № 2290/0/15-20 Міхненка Сергія Дмитровича звільнено з посади судді Малинського районного суду Житомирської області у зв'язку з поданням заяви про відставку.

Відповідно до пунктів 1, 2, 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо дисциплінарна скарга подана з порушенням порядку, визначеного Законом України «Про судоустрій і статус суддів»; не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судці, а також не містить посилання на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку судці.

Абзацом першим пункту 12.2 Регламенту Вищої ради правосуддя визначено, що з підстав, передбачених пунктами 1-5 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Дисциплінарної палати - доповідач постановляє ухвалу про залишення без розгляду та повернення дисциплінарної скарги, копія якої разом із скаргою направляється скаржнику.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 107, 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 43, 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», пунктом 12.2 Регламенту Вищої ради правосуддя, член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя

у х в а л и л а:

дисциплінарну скаргу Міщенка Євгенія Володимировича стосовно судді Малинського районного суду Житомирської області Тимошенка Андрія Олександровича, залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Член Першої Дисциплінарної палати

Вищої ради правосуддя

Т.С. Розваляєва